

melser som de her foreslaaede vil let komme til at virke som en Spændetrøje, der hindrer Aktieselskaberne i at udføre nyttige Forretninger, hvorved de kan tjene Penge, og hvorved ingen Skade vil ske, og ikke alene tjene Penge, men ogsaa skabe Værdier i Landet. Denne Betragtning tror jeg ikke er rigtig. Erhvervenes Mænd er i ikke ringe Grad de rette til at udtale sig herom, men der er en vis Kreds af Mænd indenfor vort Erhvervsliv, hvis Udtalelser herom jeg mener, Rigsdagen ganske skal skyde til Side, og det er den Kreds af Mænd, som har været ledende i dansk Erhvervslivs store Foretagender, væsentligt i Hovedstaden, i de sidste Aar, og som har været førende i den vilde Spekulation, der har ødelagt saa meget, som Tilfældet har været i vort Land. Mange af disse Mænd er blandt dem, der giver Rigsdagen Raad i Bilagene til Lovforslaget om, hvorledes der skal lovgives paa dette Omraade. Men hvad disse Mænd siger, mener jeg, vi skal skyde til Side, for deres Krav til Frihed er af en saadan Art, at de ikke bør honoreres. Den Kreds af Mænd, jeg tænker særlig paa, de, der har deltaget i Spekulationen i Konsortier, har indenfor vort Erhvervsliv været som en Flok erhvervs-mæssigt set hjemløse Hunde, der rendte rundt og fandt eet Ben hist, et andet her, gnavede deraf, saa der ikke var Næringsstof tilbage paa det, for saa halsende med stor Staahej at finde det næste og ribbe det af for dets Indhold, samvittighedsløst, uden Plan, uden Hensigt udover den at berige sig selv, føre an i Selskabslivet og bilde hele Nationen ind, at de var den egentlige Befolkning, at de var Hovedstaden, og at de var Indsigt, Kundskaben paa Erhvervslivets Omraade, det, som alle i Virkeligheden burde rette sig efter. Denne Kreds af Mænd behøver vi ikke at tage Hensyn til og bør vi ikke tage Hensyn til, naar de optræder som Raadgivere. De Krav om Frihed indenfor Selskabsvirksomheder, som skulde tilfredsstille Folk med den Slags Idealer om Frihed i Erhvervslivet, kan Lovgivningsmagten ikke honorere. Derimod er der en Række andre Selskaber, og det er heldigvis de fleste i vort Land, som fører en roligere Tilværelse, fører en fuldt ud lovlig, dygtig og flittig Tilværelse — det ærede 14de tingvalgte Medlem (Tvede) nævnte disse mange Selskaber, som ikke figurerer i Aviserne og ikke er fremme i den offentlige Diskussion. Og den Lov, som skulde udgaa af Forslaget her, skulde ikke indeholde Bestemmelser, som hindrer disse Selskaber i at udfolde deres Virksomhed paa en sund og kraftig Maade. Lovforslaget skal ikke være

en Spændetrøje for Erhvervslivet; navnlig tror jeg ikke, man i Øjeblikket skulde gennemføre Bestemmelser, som virkede hemmende paa den Foretagsomhed, der atter er ved at komme frem i vort Samfund. Der vil være saa meget mindre Grund til at gøre det, som de ledende indenfor Finansvæsenet, Nationalbanken og Finansministeren, atter har belastet det arbejdende Samfund med en forøget Rentebyrde, som vil virke tyngende i allerhøjeste Grad paa vort Erhvervsliv, paa det lovlige og dygtige og det paa Grund af Konjunkturerne vanskeligt arbejdende Erhvervsliv. Efter min Mening har her et meget alvorligt, maaske skæbnsvangert Fejlgreb fundet Sted, og skal det virke i lang Tid, vil det kunne hemme Virksomheden mange Steder.

Aktieselskabsformen har flere ærede Medlemmer gjort Bemærkninger om, og det ærede 1ste Medlem for 1ste Kreds (Nina Bang) udviklede for os, hvorledes navnlig det store Aktieselskab nærmede sig de teoretiske Idealer for Produktionsvirksomheden, som det ærede Medlem er Talsmand for. Efter min Mening er Aktieselskabsformen en nyttig og god Form for Virksomhed, som ikke kan undværes i vort nuværende Samfund. Men den maa som alle andre Former for Virksomheder og Erhverv være underkastet en Udvikling, og denne Udvikling bør Befolkningen gennem sine Organer have Indflydelse paa, og efter min Mening bør Udviklingen ikke gaa i den Retning, som det ærede Medlem tog Ordet for: at hele Samfundet efterhaanden bliver et stort Aktieselskab. Jeg tror, at deraf vilde følge de samme Farer, som følger med de store Aktieselskaber og alt for store Virksomheder, de samme Svagheder, den manglende Kontrol, Arbejdsspild og Tidsspild, som vi allerede nu ser, naar Selskaberne bliver for store. Nej, skulde jeg nævne mit Ideal, maatte det snarere være dette, at Arbejderne, ikke Samfundet, blev Medejere af Selskaberne — jeg tror, at meget vilde vindes derved —, men at de naturligvis saa ogsaa fik Del i Ledelsen, Del i Udbyttet og Del i Risikoen, de tre Ting, som nødvendigt følges ad, naar man er Medejer af et Aktieselskab. Det, vi ellers har set i disse Aar, hvor Aktieselskabsformen har vist sin Vrangside ud, har jo været lidet lysteligt, og det vilde være nærliggende at rejse det Spørgsmaal, om man ikke gennem en Lovgivning som denne kunde sætte Bestemmelser op, der hindrede sligt i Fremtiden. Med Hensyn til den urimelig store Fortjeneste, de meget store Udbytter, som saadanne Selskaber ofte